

V poročilih objavlja Vojislav Trbuhović žgan grob, ki je bil odkrit na »Gradcu« v Belegišu. Avtor veže grob na osnovi nekaterih posod s skupino Kisa-postag ter ga označuje kot najjužnejšo doslej znano sled te skupine. Istočasno domneva, da predstavlja ta grob za sedaj eno najstarejših sežiganj in pokopavanj v žari. — Marcel Gorenc in Danica Dimitrijević kratko poročata o poskusnem izkopavanju na »Gradini« v Starem Slankamenu leta 1955. Ob tej priložnosti so bile ugotovljene srednjeveške, rimske in prazgodovinske oziroma latenske plasti. — Kratko poročilo »Rekognosciranje i zaštitno iskopavanje u Seleušu 1955 god.« je napisala Natalija Simovljević. Najdbe pripadajo rimski periodi.

V oddelku »Gradivo« obravnavata arheologijo dva sestavka. V enem »Pečati na slovenskoj keramici u nekim muzejima Srbije i Vojvodine« objavlja Marija Birtašević znake na dnu slovanskih in srednjeveških posod, ki časovno pripadajo desetemu in kasnejšim stoletjem. — Šandor Nagy pa objavlja slovanske posode, ki so bile najdene v neki kulturni jami v Čortanovcih. Časovno stavlja avtor najdbo teh posod v prehod 11. v 12. stoletje.

V poglavju »Iz muzejskih zbirki« je tudi članek Natalije Simovljević »Arheološki materijal iz rimskog doba u Narodnom muzeju u Pančevu«. Avtorica je gradivo in najdbe podala s topografskega gledišča. Gradivo, ki ga uporablja, je rimsko, sarmatsko in jaziško, časovno pa spada v 2. in 3. stoletje n. e.

Ostale razprave, članki in poročila obravnavajo zgodovinsko, etnološko, umetnostnozgodovinsko in razno naravoslovno gradivo. Tako so zgodovinskega značaja razprava Koste Milutinovića: »Đura Daničić i Vojvodina«, dalje razprava Trive Krstonošića: »Nastojanja oko osnivanja poljoprivredne škole u okrugu Šajkaškog bataljona 1862 i 1868—1873 godine«. Med gradivom objavlja Slavko Gavrilović urbar vasi Kulpino iz 1773. leta, Zagorka Končar pa kurirske baze iz NOB v srednjem Banatu.

Etnologija je zastopana s članki Vere Milutinović: »Kult vezan za crkvu na Tekijama«, dalje Milana Miloševa: »Suvače u Banatu«, ter Slavka Gavrilovića in R. L. Veselinovića, ki objavljata cehovska pravila in gradivo za zgodovino cehovstva. Zanimiv je članek Olivera Živkovića, ki obravnava ribolov in ribarsko orodje na Tamišu.

Članki Bojane Radojković: »Kivot Dmitra iz Lipove«, dalje članek Mirjane Čorović-Ljubinković: »Daskal jeromonah Stefan Ravaničanin«, Zagorke Janč: »Rukopisne knjige u vladičanskom dvoru in Vršču« ter članka Petra Momirovića, Jelene Vandrovske in Dim. Kirilovića, ki obravnavajo dva evangelistarja pravoslavne cerkve v Loku in samostanu Mešiću, imajo bolj umetnostnozgodovinski značaj.

Gradivo naravoslovnih ved pa obravnavajo Sima Grozdanović: »Iz života insekata na Deliblatskom pesku«, Milorad Marčetić: »Analiza dosadašnjih podataka o pojavi Anserina i Anatida na teritoriji Vojvodine« in Stanija Colović: »Flora Fruške gore i okoline«.

Na koncu so poročila o delu in življenju Vojvodjanskih muzejev, kritike in prikazi ter bibliografije muzejsko-konzervatorske stroke za Vojvodino od 1954. do 1955. leta.

J. Korošec

Lihnid, Godišen zbornik na Narodniot muzej vo Ohrid I, Ohrid 1957, 185 str.

Narodni muzej v Ohridu je začel izdajati svoj lasten zbornik pod naslovom »Lihnid«, po starem antičnem imenu današnjega Ohrida. Glede na to, da je to zbornik muzeja, so zastopane teme vseh panog, s katerimi se muzej ukvarja. Najbogatejše je v zborniku obravnavana arheologija, nekaj manj pa etnografija. Vsebinsko je gradivo razdeljeno tako, da so v prvem delu razprave in obširnejša poročila, posebej so pa poročila muzejskih oddelkov.

Uvodno besedo, o razvoju muzeja od njegove otvoritve leta 1951 do danes, je napisal Viktor Plevneš, sedanji ravnatelj muzeja.

O novih raziskovanjih na znani nekropoli v Trebeništu sta podala obširno poročilo Vasil Lahtov in J. Kastelic pod naslovom »Novi istraživanja na nekropolata Trebenište 1953—1954«. Po kratkem orisu zgodovine dosedanjskega razisko-

vanja podajata avtorja poročilo o novih delih in obširen katalog novih najdb. Na koncu obravnavata kratko tudi tipološko stran najdb, njihovo kronologijo in etnično pripadnost. Poročilo je opremljeno s 25 tablam materiala ter z dvema načrtoma nekropole in mesta novega raziskovanja. Težišče celotnega poročila je v kataloškem podajanju gradiva.

V naslednjem članku »Ranosrednevekoven nakit vo srednevekovnata zbirka na Narodniot muzej vo Ohrid« obravnava Vasil Lahtov vse zgodnesrednjeveške primere nakita, ki so v ohridskem muzeju. Gradivo je zelo heterogeno tako po najdiščih, kakor tudi po obliki in kronologiji. Zato je avtor razdelil obravnavano gradivo po najdiščih in po tipoloških vidikih. Izredno pedantno je zbral tudi vse analogije, ki bi mu omogočile datacijo teh v veliki meri slučajnih najdb. Casovno stavlja avtor posamezne primere, za katere sodi, da so import iz Bizanca ali vsaj pod neposrednim bizantinskim vplivom, v 7. stoletje, medtem ko najmlajši primeri nakita pripadajo že 13. stoletju. Razprava je opremljena tudi z 72 slikami na 8 tablah.

V članku »Neolitski naogališta vo Ohridsko« daje Radmila Pašić kratko poročilo o prazgodovinskih najdbah na področju ohridskega okraja bolj s topografskega gledišča. Vse v članku objavljene gradivo pa ne bo pripadalo le neolitskemu obdobju, kakor misli avtorica.

Arheološko gradivo obravnava dalje še Vasil Lahtov v poročilu arheološkega oddelka. V tem poročilu je zbral vse manjše in novejše najdbe, ki so bile odkrite od časa ustanovitve muzeja. Ravno tako je podal poročilo o zaščitnih raziskovanjih ter rezultate teh del. V poročilu objavljeno gradivo obsega prvenstveno srednji vek, helenizem in zgodnjekrščansko dobo.

Etnografsko gradivo je obravnavano v štirih člankih. Tako je Viktor Plevneš v članku »Domašniot život vo Ohrid« dal kratek pregled domačega življenja v Ohridu. V posebnem članku je isti avtor podal tudi dosedanje etnološke akvizicije muzeja. Dimče Malenko tolmači pesem »Aman, aman, Katuše«, a Abdulah Salih opisuje ženitne navade muslimanov v Ohridu.

Zgodovinski članki so omejeni le na poročilo o dosedanjem delu zgodovinskega oddelka, ki ga je napisal Vlado A. Ivanovski. Podobno je tudi Petra Alčeva poročilo o umetnostnozgodovinski galeriji. Isti avtor piše tudi o konzervatorsko-preparatorskih delih v muzejski delavnici.

S tehnične strani je novi zbornik izredno okusno opremljen. Zelo posrečen je tudi naslov »Lihnid«, nekdanje ime Ohrida. Papir je dober, posebno kredni papir za reprodukcije. Glede tiska bi bile možne nekatere opombe. Pri tem pa moramo upoštevati, da tiskarna v Ohridu, ki je tiskala zbornik, nima vseh znakov za posamezne posebno tuje pisave, med ostalim tudi za latinico. Ako omenimo še, da je to tudi ročni stavek, ni čudno, da so se vrinile v tekst tudi posamezne napake. Zato tudi opombe glede tiska ne morejo biti odločujoče. Z nekoliko večjo pazljivostjo pri bodočih izdajah zbornika bo mogoče izločiti tudi marsikakšne napake. Reprodukcije so v glavnem dosti dobre in celo veliko boljše, kakor v velikem številu jugoslovanskih izdaj arheološke vsebine. Vendar so v ohridskem zborniku veliko boljše reprodukcije risb kakor pa fotografij, ki so često tudi precej nejasne. Mislim, da bi se to dalo odstraniti na ta način, da bi se vsi predmeti kliširali prostostoječe, brez ozadja. Tako bodo predmeti pri reprodukciji bolj plastični, ker ne bo temnejšega ozadja.

S čisto strokovne strani, kjer mislim posebno na arheološki del, ne bi bilo opomb. Avtorji so pravilno rešili svojo nalogo in v veliki meri poudarili objavo materiala. Vzdržujejo se pa velikih in obširnih hipotez ter ekskurzov. Nesporno je, da se bodo v bodočnosti bolj izkristalizirali razni sklepi, kar bo posledica intenzivnega dela, ki ga opravlja ohridski muzej na arheološkem področju. Toda tudi v pričujočih člankih ne gre odrekati pravilnost sklepom, ki jih avtorji posebno v nekaterih člankih podajajo v zgoščeni obliki.

V celoti sodi zbornik »Lihnid I« med najboljše arheološke publikacije, ne glede tudi na drugo gradivo, in je upravi ohridskega muzeja mogoče samo čestitati. Želeti bi pa bilo, da ne bi ostalo samo pri prvi številki, temveč da bi vsako leto izšla nova, ki bi na isti način podala delo muzeja in njegovega kolektiva, istočasno pa napravila znanstveno gradivo dostopno tudi drugim strokovnjakom.

J. Korošec